

Yrittäjän ja asiantuntijan dialogi kestävyysraportista

28.4.2025

Yrittäjä: Hei! Minä olen Reijo Rauta Rauta Oy:stä. Oletko sinä se asiantuntija, joka osaa kertoa minulle, mitä tuo kestävyysraportointi käytännössä oikein on?

Meidän yrityksellemme on tullut nimittäin menneellä viikolla tärkeimmältä asiakasyritykseltämme pyyntö laatia kestävyysraportti ja ollaan vähän hukassa sen kanssa. Ymmärrän, että se liittyy jotenkin siihen, että me toimimme alihankkijana tälle asiakkaallemme, joka on pörssiyhtiö, mutta muuta en sitten oikein tiedäkään. En ole koskaan aiemmin tehnyt tällaista raporttia, enkä ole sellaista nähnyt, joten minulla eikä kenelläkään muullakaan yrityksessämme ole mitään käsitystä siitä, mistä me aloittaisimme tällaisen raportin kirjoittamisen. Osaatko sinä kertoa, mitä sen pitäisi sisältää?

Asiantuntija: Hei! Tervetuloa! Olet ihan oikeassa paikassa. Kestävyysraportointi voi tuntua ensi alkuun vähintäänkin monimutkaiselta. Se on kuitenkin oikeastaan mukavasti hallittavissa, kun tiedät, mitä asioita siinä pitää ottaa huomioon.

Kestävyysraportoinnin taustalla on (usein) ESG-raportointi, joka kattaa kolme pääaluetta: ympäristö (Environmental), sosiaalinen vastuullisuus (Social) ja hallintotapa (Governance). Tuo käyttämäni englanninkielinen lyhenne ESG tulee siis näistä kolmesta osa-alueesta ja niiden englanninkielisten nimien alkukirjaimista.

Yrittäjä: ESG? Eli ympäristö, sosiaalinen ja hallintotapa. Mutta miksi juuri nämä kolme aluetta?

Asiantuntija: Kyllä, juuri näin. ESG-raportointi keskittyy juuri näihin kolmeen osa-alueeseen, koska niiden ajatellaan olevan keskeisiä kestävän kehityksen ja vastuullisen liiketoiminnan arvioinnissa. Ympäristöosiossa

raportoidaan muun muassa yrityksen ympäristövaikutuksista, kuten hiilijalanjäljestä, energiankulutuksesta ja veden käytöstä. Sosiaalisessa osiossa keskitytään ihmisten hyvinvointiin, työolosuhteisiin ja yhteiskuntavastuuseen. Hallintotapaan kuuluvat yrityksen johtamisrakenteet, eettiset käytännöt ja päätöksentekoprosessit.

Yrittäjä: Aivan, kuulostaa selkeältä. Mutta mitäs nyt tehdään, kun meillä ei ole vielä minkäänlaisia mittareita, saati tarkkoja mittareita, vaikka tuon ympäristön tai sosiaalisen vastuun osalta? Miten meidän pitää toimia?

Asiantuntija: Ei hätää! Jos teillä ei ole vielä mitään tai tarkkoja mittareita, se ei tarkoita, etteikö raporttia voisi laatia. ESG-raportoinnin ei tarvitse olla täydellinen heti alusta alkaen. Tärkeintä on, että kuvaatte nykytilanteen ja sitoutumisenne kestävän kehityksen toimenpiteisiin. Tavallaan tästä tulee teidän matkanne kohti kestävää kehitystä.

Käytännössä nyt ihan alussa raportoitte siitä, mitä olette tehneet tähän mennessä ja mikä on nykytila yrityksessänne ja sitten kerrotte, mitkä ovat tulevaisuuden tavoitteenne näiden asioiden osalta. Toisin sanoen, jos olette esimerkiksi vasta käynnistämässä mittaamista, mainitsette, että aiotte ottaa käyttöön mittarit tiettyjen ympäristö- tai sosiaalisten vaikutusten seuraamiseksi. Voitte vaikka mainita, että testaatte niitä mittareita ja arvioitte, että täyttävätkö ne vaatimukset myös pitkällä tähtäimellä.

Yrittäjä: Ahaa, siis tärkeintä on aluksi kuvata tilanne ja tavoitteet, vaikka mittarit olisivat vielä kehittymässä. Mutta entäs, jos raportoinnista tulee pakollista meille jossain vaiheessa, miten se pitää ottaa huomioon? Onko olemassa joku sääntö, joka määrää, milloin yritys on velvollinen raportoimaan?

Asiantuntija: Hyvä kysymys! Tuo on ajankohtainen asia, sillä kestävyysraportoinnin sääntely tiukkenee. EU:ssa on tullut voimaan CSRD (Corporate Sustainability Reporting Directive), joka laajentaa raportointivelvoitteita merkittävästi. Vuodesta 2025 alkaen kaikki yritykset, jotka täyttävät vähintään kaksi kolmesta seuraavasta kriteeristä, ovat velvollisia laatimaan kestävyysraportin. Nämä kriteerit ovat:

1. Nettoliikevaihto yli 50 miljoonaa euroa
2. Taseen loppusumma yli 25 miljoonaa euroa
3. Työntekijöitä vähintään 250

Yrittäjä: Meidän yrityksemme ei taida täyttää noita kriteerejä ihan vielä. Mutta onko tämä koskettamassa myös meitä jollain tavalla lähitulevaisuudessa?

Asiantuntija: Tällä hetkellä, jos yrityksenne ei täytä näitä kriteerejä, ette ole velvollisia raportoimaan CSRD:n mukaan. Mutta on hyvä olla tietoinen siitä, että vuodesta 2026 alkaen CSRD koskee myös kaikkia pk-yrityksiä, jotka ovat listattuja pörssissä. Eli jos yrityksenne esimerkiksi listautuu pörssiin, teidän on aloitettava kestävyysraportointi.

Ja sitten, vuodesta 2028 alkaen, myös ulkomaalaisilta yrityksiltä, jotka toimivat EU:ssa ja joiden liikevaihto ylittää 150 miljoonaa euroa, edellytetään kestävyysraportointia. On siksi oikein hyvä, että tiedostatte tämän jo tässä vaiheessa.

Yrittäjä: Eli vaikka emme olisi nyt velvollisia, saattaa tämä muutos koskea meitä, jos yritys kasvaa ja esimerkiksi listautuu pörssiin. Hyvä pitää tämä mielessä. Mutta jos päätämme tehdä kestävyysraportin jo nyt, voimmeko käyttää jotain valmiita pohjia tai työkaluja?

Asiantuntija: Kyllä, ehdottomasti! Käytännössä voitte hyödyntää valmiita raportointipohjia ja työkaluja. Esimerkiksi GRI-standardi tarjoaa kattavan raportointikehyksen, johon monet suuret yritykset ja pörssiyhtiöt pohjaavat raporttinsa. GRI on kansainvälinen standardi, joka on laajasti käytössä ja tarjoaa selkeät ohjeet siitä, mitä tietoja raportissa tulee esittää ja miten ne pitäisi jäsentää.

Jos haluatte tehdä raportistanne visuaalisesti houkuttelevamman ja helpommin ymmärrettävän, monet yritykset käyttävät esimerkiksi Microsoft Exceliä tai Google Sheets -pohjia, jotka sisältävät valmiita kaavioita ja taulukoita. Näillä työkaluilla voi esittää selkeitä tietoja ympäristövaikutuksista, kuten hiilidioksidipäästöistä tai energiankulutuksesta. Myös Power BI:tä voi hyödyntää.

Yrittäjä: GRI kuulostaa tutulta. Voimmeko silloin raportoida myös muiden ESG-alueiden osalta, kuten sosiaalisten vaikutusten tai hallintotavan näkökulmasta?

Asiantuntija: Kyllä, GRI-standardi kattaa myös sosiaalisen vastuun ja hallintotavan. Sosiaalinen osa-alue sisältää asioita kuten esimerkiksi työolosuhteet, työhyvinvointi, tasa-arvo ja yhteiskuntavastuullisuus. Hallintotapaan taas kuuluvat esimerkiksi yrityksen johtamisrakenteet, eettiset periaatteet ja riskienhallinta. GRI tarjoaa käytännönläheisiä kysymyksiä ja ohjeita, joiden avulla voi kuvata, miten yrityksenne toimii näillä alueilla.

Yrittäjä: Tämä alkaa tuntua nyt vähän selkeämmältä! Entä sitten, jos meillä ei ole vielä tarkkoja mittareita ympäristövaikutuksista tai sosiaalisen vastuun osalta? Pitääkö meillä olla niitä heti?

Asiantuntija: Ei tarvitse olla heti. Voitte aloittaa esimerkiksi kuvaamalla, mitä toimenpiteitä olette jo käynnistäneet tai mitä suunnittelette lähitulevaisuudessa. Jos olette esimerkiksi vähentäneet energiankulutusta tai tehneet parannuksia työolosuhteissa, ne ovat hyviä asioita raportoida. Tärkeintä on, että olette rehellisiä ja läpinäkyviä raportissanne ja että se heijastaa yrityksenne todellista tilaa sekä tulevaisuuden suunnitelmia.

Yrittäjä: Kiitos todella paljon! Tämä oli erittäin hyödyllistä. Nyt ymmärrän paljon paremmin, mitä kestävyysraportointi on ja mitä siihen kuuluu. Mutta vielä yksi asia mietityttää: mitä konkreettista hyötyä kestävyysraportoinnista on? Onko tästä jotain etuja meille, jos ei ole pakollista raportoida?

Asiantuntija: Hyvä kysymys! Kestävyysraportoinnilla on itse asiassa useampia konkreettisia hyötyjä, vaikka se ei olisi vielä pakollista. Päällimmäisinä mieleeni tulevat ainakin seuraavat asiat:

1. **Kilpailuetu ja asiakasuskollisuus**: Yritykset, jotka raportoivat avoimesti kestävyystoimenpiteistään, voivat erottua kilpailijoistaan ja houkutella vastuullisia asiakkaita. Monilla asiakkaille, erityisesti suurilla yrityksillä, on nykyisin tiukat vastuullisuusvaatimukset. Jos pystytte osoittamaan sitoutumisenne kestävään kehitykseen, se voi parantaa suhteitanne nykyisiin ja tuleviin asiakkaisiin. Tämä myös varmistaa teille tasaisen tulovirran ja paremman aseman markkinoilla.
2. **Brändin vahvistaminen**: Kestävyysraportointi voi parantaa yrityksenne mainetta ja vahvistaa brändiä. Se voi tuoda esiin yrityksenne eettisyyden ja vastuullisuuden, mikä on yhä tärkeämpää kuluttajille ja sidosryhmille.
3. **Sijoittajatarpeet**: Monet sijoittajat arvostavat vastuullisuutta ja haluavat investoida yrityksiin, jotka noudattavat ESG-periaatteita. Kestävyysraportointi voi auttaa houkuttelemaan vastuullisia sijoittajia ja parantaa pääsyä rahoitukseen.
4. **Sisäinen kehitys ja tehokkuus**: Raportointi voi myös auttaa yrityksenne sisäisessä kehittämisessä. Se pakottaa teidät tarkastelemaan nykytilaa ja asettamaan mitattavia tavoitteita. Tämän avulla voitte kehittää käytäntöjänne ja saada aikaan esimerkiksi energiansäästöä. Ja ehkä prosessienne tehokkuus paranee ja henkilöstön hyvinvointi kasvaa, kun asioita tehdään pitkäjänteisesti.
5. **Valmius tulevaisuuden sääntelyyn**: Vaikka ette ole vielä velvollisia raportoimaan, niin kestävyysraportointi tuo yrityksenne valmiiksi tulevaa sääntelyä varten. Kun sääntely tiukkenee,

> teillä on jo käytössä raportointikäytännöt ja mittarit, mikä helpottaa sopeutumista uusiin vaatimuksiin.

Yrittäjä: Aivan, eli käytännössä kestävyysraportointi voi tuoda monia etuja asiakassuhteiden, brändin ja rahoituksen suhteen, vaikka emme olisi vielä pakollisia raportoimaan. Kiitos, tämä selvensi asiaa paljon!

Asiantuntija: Eipä kestä! Kestävyysraportointi on todellakin pitkällä aikavälillä win-win-mahdollisuus yrityksellenne ja asiakkaillenne.

Käytännössä kestävyysraportointi on ihan samanlainen kuin mikä muu uusi asia tahansa. Se tuntuu alussa työläältä ja toki se onkin työläs, mutta se kuitenkin avaa uusia liiketoimintamahdollisuuksia teille tulevaisuudessa. Lisäksi sitä puoltaa se, että kun aloitatte työn tekemisen jo ennen kuin se on teille pakollista, opitte todennäköisesti jotakin sellaista, mikä helpottaa teitä saamaan jatkossakin hyviä asiakkaita suuremmista yrityksistä ja samalla kasvatte itse. Todennäköisesti saatte myös hyviä työntekijöitä avoimiin työpaikkoihinne, kun teillä on tällaiset perusasiat kunnossa. Hyvä maine hyödyttää liiketoimintaanne monella tavalla.

Jos tarvitsette vielä apua, niin ottakaa yhteyttä. Varataan uusi aika. Oli ilo auttaa!

Margit Mannila
lehtori, KTT
SEAMK

Margit Mannila on lehtori ja KTT SEAMKissa, joka innostuu erityisesti yrittäjyydestä ja ympäristöoikeudesta. Mannilan intohimona on uusien asioiden oppiminen ja hän jäsentää asioita mielellään kirjoittamalla.

*Vastuullisuuden tuominen mukaan SEAMKin yrittäjyysopetukseen o*n osa Seinäjoki EkoInnovaatiokeskus – EKOISTAMO-hanketta. Hankkeen tavoitteena on opiskelijoiden ja yrittäjien yhteistyön potentiaalin mobilisointi, vihreän älykkään kasvun edistämiseksi – hankkeen tavoitteena on edistää älykästä vihreää kasvua Seinäjoella. Hankkeen kolme keskeistä päämäärää tiivistetysti ovat älykkään vihreän kasvun edistäminen, opiskelijoiden ja alueen yritysten verkottumisen vahvistaminen sekä osallistumisen ja innovoinnin mahdollistaminen suomeksi ja englanniksi. Hankkeessa SEAMKin kumppanina on Haaga-Helia ammattikorkeakoulu. Hankkeen rahoittaa Etelä-Pohjanmaan liitto ja lisäksi se on Euroopan unionin osarahoittama.

Lähteet

Mannila, M. (2024). Mikä ihmeen vastuullisuusraportointi? @SEAMK -verkkolehti. https://lehti.app-staging.seamk.hion.dev/verkkolehti/mika-ihmeen-vastuullisuusraportointi/